

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ และสภาพทั่วไปของโฮมสเตย์ที่ยังให้บริการ ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะเฉพาะโฮมสเตย์ ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อสำรวจแนวทางการสร้างโฮมสเตย์ให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากร

การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่

1. ผู้ประกอบการที่พักที่มีลักษณะใกล้เคียงกับที่พักโฮมสเตย์ที่ยังให้บริการในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่พักในแต่ละตำบล คือ ตำบลบางพลี ตำบลบางแก้ว ตำบลราชาเทวะ ตำบลบางปลา ตำบลบางโฉลงและตำบลบางแก้ว จำนวนทั้งหมด 35 ราย (จากการลงพื้นที่สำรวจ, 2563)

2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ประมาณ 47,800 คนต่อปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562)

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 26 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. การเลือกจำนวนประชากรทั้งหมดโดยเฉพาะเจาะจง จากผู้ประกอบการที่ฟักที่มีลักษณะใกล้เคียงกับที่ฟักโฮมสเตย์ที่ยังให้บริการ ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ผู้ประกอบการที่ฟักในแต่ละตำบล คือ ตำบลบางพลี ตำบลบางแก้ว ตำบลราชาเทวะ ตำบลบางปลา ตำบลบางโฉลงและตำบลหนองปรือ จำนวนทั้งหมด 35 ราย

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนผู้ประกอบการที่ฟักที่มีลักษณะใกล้เคียงกับที่ฟักโฮมสเตย์ ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตำบลในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ฟักที่มีลักษณะใกล้เคียงกับที่ฟักโฮมสเตย์
ตำบลบางพลี	4 แห่ง
ตำบลบางแก้ว	1 แห่ง
ตำบลราชาเทวะ	7 แห่ง
ตำบลบางปลา	8 แห่ง
ตำบลบางโฉลง	12 แห่ง
ตำบลหนองปรือ	3 แห่ง
รวม	35 แห่ง

ที่มา: (จากการลงพื้นที่สำรวจ, 2563)

2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี ประมาณ 47,800 คน ต่อปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562) โดยเลือกกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณไม่ทราบจำนวนของประชากรของ Cochran W. G. (1963:75) สำหรับประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ซึ่งสูตรในการคำนวณที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

$$\text{สูตร } n = \frac{P(1 - P)Z^2}{E^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดตัวอย่าง

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำลังสุ่ม .50

Z แทน ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 (ระดับ .05)

$$\begin{aligned} E \text{ แทน ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่เกิดขึ้น} &= .05 \\ \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{(.05)(1-.5)(1.96)^2}{(.05)^2} \\ &= 384.16 \end{aligned}$$

ซึ่งใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละ ที่มีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชน คือ นายกเทศบาล/ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน และผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 2 คน และเจ้าของบ้านพักแบบโฮมสเตย์ จำนวน 5 คน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว/ผู้ชำนาญงานด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน และมัคคุเทศก์ จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 26 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือรวบรวม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจโฮมสเตย์

1.2 จัดทำโครงสร้างของแบบสอบถาม ให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ครั้งนี้ แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนครั้งที่เคยเข้าพักโฮมสเตย์ และลักษณะการเข้าพักโฮมสเตย์ รวมจำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะเฉพาะโฮมสเตย์ ได้แก่ (1) ด้านที่พัก (2) ด้านอาหาร (3) ด้านความปลอดภัย (4) ด้านอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านและสมาชิก (5) ด้านรายการนำเที่ยว (6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7) ด้านวัฒนธรรม (8) ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน (9) ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ และ(10) ด้านประชาสัมพันธ์ รวมเป็นจำนวน 37 ข้อ

1.3 นำแบบสอบถามอย่างละ 1 ฉบับซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้รับการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาความครอบคลุมของแบบสอบถาม ความเหมาะสม และความชัดเจนของการใช้ภาษาของแบบสอบถามทั้งฉบับมีตั้งแต่ 60% ขึ้นไปตามเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าที่คำนวณได้จะต้องมากกว่า 0.50 (IOC >0.50) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) จากนั้นการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ประกอบธุรกิจแบบโฮมสเตย์ จำนวน 30 ราย จากสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมและปรับปรุงมีค่าความเชื่อมั่น (สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค) ของประเด็นคำถามที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าพักโฮมสเตย์เป็นรายด้าน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (1) ด้านที่พัก มีค่าเท่ากับ 0.860 (2) ด้านอาหาร มีค่าเท่ากับ 0.896 (3) ด้านความปลอดภัยมีค่าเท่ากับ 0.671 (4) ด้านอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านและสมาชิก มีค่าเท่ากับ 0.808 (5) ด้านรายการนำเที่ยว มีค่าเท่ากับ 0.860 (6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีค่าเท่ากับ 0.960 (7) ด้านวัฒนธรรม มีค่าเท่ากับ 0.945 (8) ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน มีค่าเท่ากับ 0.988 (9) ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์มีค่าเท่ากับ 0.930 และ(10) ด้านประชาสัมพันธ์ มีค่าเท่ากับ 0.721

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยประเด็นคำถาม จำนวน 15 ประเด็น ดังนี้

- (1) โฮมสเตย์ที่ดีในความคิดของท่าน
- (2) เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่จะให้บริการที่พักโฮมสเตย์
- (3) การติดต่อจองที่พักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว
- (4) หน่วยงานใดเป็นผู้ดูแลประสานงานโดยตรงระหว่างเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์กับนักท่องเที่ยว

- (5) นักท่องเที่ยวมาเป็นคณะใหญ่ๆ มีวิธีบริหารจัดการที่พักโฮมสเตย์อย่างไร มีเกณฑ์อย่างไรในการกระจายนักท่องเที่ยวเข้าบ้านพักโฮมสเตย์
- (6) มาตรการดูแลเรื่องที่พัก ห้องน้ำ ห้องส้วม อาหาร น้ำดื่ม ภาชนะใส่อาหาร และความสะอาดบริเวณโดยรอบที่พัก (เช่น การสุ่มตรวจ, การตรวจประจำเดือน, การตัดเดือน, การให้คำแนะนำ, การถอนออกจากรายชื่อบ้านพักโฮมสเตย์)
- (7) การจัดการเรื่องความปลอดภัยและเวรยามมีการดูแลอย่างไร เมื่อเกิดเหตุร้ายหรือเหตุฉุกเฉินกับนักท่องเที่ยว (เช่น นักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ, ถูกขโมยทรัพย์สิน)
- (8) การมีส่วนร่วมอย่างไรในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน
- (9) การวางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกันของชุมชนและกลุ่มโฮมสเตย์หรือไม่ มีโปรแกรมการท่องเที่ยว
- (10) แนวคิดหรือนโยบายในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว รักษาวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนและการกำหนดขีดความสามารถในการรับนักท่องเที่ยว
- (11) ผลិតภัณฑ์ของชุมชนมีอะไรบ้าง และมีจุดเด่นอย่างไร เพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝาก สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์
- (12) กลุ่มโฮมสเตย์มีการบริหารจัดการ เช่น การรับสมาชิกกลุ่ม, กฎระเบียบข้อบังคับ, การจัดสรรรายได้ และการมีส่วนร่วมของสมาชิก
- (13) กลุ่มโฮมสเตย์มีขั้นตอนในการรับนักท่องเที่ยว เช่น ระบบการจองล่วงหน้า มีการชำระเงินล่วงหน้า
- (14) แนวคิดและรูปแบบการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ของชุมชน ช่องทางไหน มีการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น
- (15) การทำโฮมสเตย์มีผลกระทบทางบวกและทางลบกับชุมชน

การสัมภาษณ์จากบุคคลสำคัญ (Key Information) คือ ผู้นำชุมชน คือ นายก เทศบาล/ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน และผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 2 คน และเจ้าของบ้านพักแบบโฮมสเตย์ จำนวน 5 คน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว/ผู้อำนวยการงานด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน และมัคคุเทศก์ จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 26 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

ใช้แบบสอบถาม โดยนำไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลจำนวน 400 ฉบับ แล้วรับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมา 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interviews) ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์บุคคลสำคัญ (Key Informant) โดยวิธีการเข้าพบโดยตรงหรือนัดหมายล่วงหน้าด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจและซักถามเหตุผลสำคัญได้เต็มที่ ทำให้เจาะลึกหาคำตอบในขอบเขตเนื้อหาตามแนวคำถามที่นำไปสู่แนวทางการสร้างโฮมสเตย์ตามที่กำหนดไว้ ด้วยการจดบันทึกข้อมูลสำคัญ การสังเกต บันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ส่งเสริมและสนับสนุน) และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์สังเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างกำหนดเป็นกลุ่มประเด็นความคิดเห็นในแต่ละกลุ่มนำมาเรียบเรียงร้อยความในประเด็นสำคัญในแต่ละความเห็น แต่ละกลุ่มซึ่งประกอบด้วย ประเด็นความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเจ้าของบ้านพักแบบโฮมสเตย์

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package For the Social Science : SPSS for Windows) โดยใช้สถิติสำหรับการวิจัยคือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ผู้ประกอบการที่พักที่มีลักษณะใกล้เคียงกับที่พักโฮมสเตย์ และนักท่องเที่ยวเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) และทำการวิเคราะห์ระดับคะแนนความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าพักโฮมสเตย์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดระดับคะแนนความต้องการ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง มาก ระดับคะแนน 3 ปานกลาง ระดับคะแนน 2 น้อย ระดับคะแนน 1 น้อยที่สุด กรณีในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้ อันตรภาคชั้นดังนี้

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ ระดับคะแนนความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าพักโฮมสเตย์ ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

การแปลความหมายของ แบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าพักโฮมสเตย์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best W. John. 1997, p 190) มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	ระดับความต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	ระดับความต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	ระดับความต้องการ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	ระดับความต้องการ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	ระดับความต้องการ น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย

$$\begin{aligned} \text{สูตร } \bar{X} &= \frac{\sum fx}{n} \\ \text{เมื่อ } \bar{X} &= \text{ค่าเฉลี่ย} \\ \frac{\sum fx}{n} &= \text{ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน} \\ &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\text{สูตร } SD = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{n} - \left[\frac{\sum fx}{n}\right]^2}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } SD &= \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \\ \sum fx &= \text{ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน} \\ \sum fx^2 &= \text{ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนแต่} \\ &\text{ละจำนวนที่ยกกำลังสอง} \\ n &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$